

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
De heer drs. P.E. Heerma
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 45

e-mail postbus@eerstekamer.nl

datum 3 juni 2026

betreft Brieven van de minister van BZK over de adviezen van de VNG en ROB over herziening verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2027

ons kenmerk 181275

Geachte heer Heerma,

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brieven van 1 april 2026 en 22 april 2026 over de adviezen van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) inzake de herziening verdeling gemeentefonds per 1 januari 2027, die u mede namens de staatssecretaris van Financiën heeft verstuurd.¹ Naar aanleiding van deze brieven hebben de leden van de fracties van de **BBB**, **D66** en **OPNL**, deze laatste mede namens de leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA**, **BBB**, **SP**, **ChristenUnie**, **PvdD**, **Volt** en **Fractie-Visseren-Hamakers** nog enkele vragen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de BBB

1. Kunt u een reflectie geven op de conclusie van de VNG dat het merendeel van de voorgestelde wijzigingen in de verdeling van het Gemeentefonds onvoldoende is onderbouwd en onvoldoende uitlegbaar is voor gemeenten?
2. Kunt u uiteenzetten waarom u ervoor kiest om herverdelingsvoorstellen door te zetten waarvan de VNG stelt dat zij tot grote en moeilijk uitlegbare verschuivingen tussen gemeenten leiden, terwijl volgens de VNG slechts twee kleine technische wijzigingen zonder noemenswaardige herverdeeleffecten verantwoord zijn?
3. Hoe voorkomt u dat gemeenten opnieuw worden geconfronteerd met onzekerheid door opeenvolgende herverdelingsonderzoeken, terwijl de VNG aangeeft dat dit leidt tot het uitstellen van investeringen en het nemen van structurele bezuinigingsmaatregelen?
4. Waarom ontbreekt in de adviesaanvraag van februari 2026 een expliciete beschouwing op de problemen die de ROB al in oktober 2021 signaleerde en wat zegt dat volgens u over de zorgvuldigheid van de huidige herziening?²

¹ Kamerstukken I 2025/26, 36.600 B, V en W.

² Kamerstukken I 2025/26, 36.600 B / 29.362, S en T.

datum 3 juni 2026

ons kenmerk 181275

blad 2

5. Hoe beoordeelt u de kritiek van de VNG dat de gehanteerde regressiemethode te eenzijdig statistisch is toegepast en onvoldoende recht doet aan beleidsmatige en politiek-bestuurlijke afwegingen?
6. Bent u bereid bij toekomstige herijkingen niet alleen naar aansluitverschillen in de steekproef te kijken, maar ook naar de wenselijkheid en uitlegbaarheid van de herverdeeleffecten voor álle gemeenten?
7. Bent u bereid om het sociaal domein integraal te herzien, zodat gemeenten niet per onderdeel worden geconfronteerd met losse modelwijzigingen die onderling botsen en de beleidsrealiteit onvoldoende weerspiegelen?
8. Hoe weegt u de waarschuwing van de VNG dat het alternatief voor het Jeugd-model om Eenouderhuishoudens en Laag opleidingsniveau als maatstaf toe te voegen en de maatstaf Centrumfunctie en Bebouwingsdichtheid (OAD) te verwijderen tot onacceptabele langdurige verschuivingen leidt en zelfs eerder ingevoerde herverdelingen deels ongedaan maakt?
9. Welke gevolgen heeft de herijking volgens u voor gemeenten in plattelandsgemeenten en hoe worden zij beschermd tegen disproportionele nadelen?
10. Bent u bereid de rekentarieven voor de onroerendezaakbelasting (OZB) en de verevening van de Overige eigen middelen (OEM) alleen te actualiseren voor zover dat aansluit bij de werkelijk te verevenen bedragen en geen aanvullende onzekerheid voor gemeenten veroorzaakt?
11. Welke garantie kunt u geven dat de voorgestelde kleine technische wijzigingen daadwerkelijk tijdig worden doorgevoerd, zodat gemeenten hierover vóór de begrotingscyclus duidelijkheid hebben?
12. Wanneer kan de Eerste Kamer een uitgewerkt en samenhangend besluit verwachten over het ingroeipad voor 2027 en de daaropvolgende jaren, inclusief de financiële gevolgen voor gemeenten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

Uit de adviezen volgt, volgens de leden van de D66-fractie, dat een aantal voorstellen als wenselijk wordt gezien, maar dat dat voor andere voorstellen niet geldt. Deze leden hechten aan een wenselijke en goed uitgevoerde herverdeling, wanneer deze plaatsvindt. Daarom hebben deze leden enkele vragen.

1. De leden van de D66-fractie lezen dat de ROB het betreurt dat niet voor alle onderdelen uit de onderzoeksagenda voorstellen voorliggen. De leden van de D66-fractie vragen u waarom er ten aanzien van een aantal onderdelen geen voorstellen voorliggen?
2. Verder vragen deze leden of u het ermee eens bent dat per hoofdaanbeveling van de ROB en VNG duidelijk moet worden aangegeven of deze wordt opgevolgd. Wanneer dit niet het geval is, waarom dat niet het geval is?
3. In algemene zin geeft de ROB verder te kennen dat het niet aanbevelenswaardig is om nu tot een grote herverdeling te besluiten, ook met het oog op de huidige plannen voor de herverdeling. Hoe reageert u hierop?
4. De ROB geeft aan later dit jaar met een advies te komen over mogelijkheden om tot een beter verdeelmodel te komen. De VNG geeft daarop aan om hierop niet te wachten, maar proactief te zijn en zelf met plannen te komen. Bent u van plan om dat (ook) te doen?

datum 3 juni 2026

ons kenmerk 181275

blad 3

5. De VNG is kritisch op het doorlopen proces van de afgelopen jaren en geeft aan dat het proces ten koste is gegaan van de kwaliteit van de gedane voorstellen. De VNG beveelt aan om hiervan te leren en voortaan ruimer de tijd te nemen wanneer dit nodig is, vooral ook in de laatste fase, oftewel de besluitvormingsfase. Herkent u dit beeld? Hoe kunt u ervoor zorgen dat dit in de toekomst beter gaat?
6. De VNG geeft verder te kennen dat vervolgonderzoek doen noodzakelijk is, maar tegelijkertijd negatieve gevolgen heeft. Daarbij noemt de VNG zelf een aantal negatieve gevolgen. Heeft u zelf zicht op de negatieve gevolgen van uitstel, en hoe kijkt u naar de negatieve gevolgen die de VNG noemt?
7. Tot slot, uit het rapport van de VNG blijkt dat de VNG het volledig eens is met de adviezen van de ROB over de voorstellen. Hoe zwaar weegt het feit dat beide organisaties bij deze voorstellen er precies hetzelfde instaan, bij de vraag of de door deze organisaties niet gewenste voorstellen wel moeten worden doorgevoerd?

Vragen en opmerkingen van het lid van de fractie van OPNL, mede namens de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, BBB, SP, ChristenUnie, PvdD, Volt en Fractie-Visseren-Hamakers

1. In hoeverre houdt u vast aan invoering van de herziene verdeling per 1 januari 2027, nu de ROB concludeert dat de verdeling nog niet goed genoeg is?
2. Welke conclusies verbindt u aan het feit dat zowel de ROB als de VNG aangeven dat belangrijke onderdelen van de voorgestelde herverdeling onvoldoende zijn onderbouwd?
3. Kunt u per voorstel toelichten op welke gronden u de adviezen van de ROB en VNG wel of niet overneemt?
4. Hoe wordt voorkomen dat gemeenten vanaf 2027 worden geconfronteerd met grote financiële verschuivingen op basis van verdeelmaatstaven waarvan de onderbouwing nog onderwerp van discussie is?
5. De VNG geeft aan: "Voor het cluster Jeugd onderstrepen wij dat vanwege de samenhang van dit cluster met de clusters Wmo en Sociale Basisvoorzieningen het aanbeveling verdient om deze drie clusters in het Sociaal Domein integraal te herzien en te actualiseren."³ Welke aanvullende onderzoeken worden nog uitgevoerd naar de clusters Jeugd en Wmo en naar de maatstaf lage inkomens en wanneer worden de resultaten daarvan met de Kamer gedeeld?
6. De ROB adviseert het ingroeipad van de herverdeling voorlopig te bevriezen totdat aanvullend onderzoek is afgerond. Tegelijkertijd wijst de VNG erop dat de aanhoudende onzekerheid over de herverdeling en de financiële effecten daarvan voor gemeenten bijzonder onwenselijk is en roept zij op om juist op korte termijn duidelijkheid te bieden over het ingroeipad voor 2027 en de jaren daarna. Hoe weegt u deze verschillende adviezen? Deelt u de opvatting dat gemeenten op korte termijn duidelijkheid nodig hebben over het ingroeipad, zodat zij hun begrotingen hierop kunnen baseren? Wanneer verwacht u die duidelijkheid te kunnen bieden?

³ Bijlage bij *kamerstukken I 2025/26*, 36.600 B, W, p. 5.

datum 3 juni 2026

ons kenmerk 181275

blad 4

De leden van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

Hoogachtend,

I.M. Lagas MDR

Voorzitter van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken